

ג. לדעת הנודע-ביהודה (קכ. ומובא בפ"ת קצד סק"ד), גם בפתיחה מבחויץ יש לנקוט אין פתיחה בלא דם. וכמה אחרונים מצדדים להקל (אמרי ברוך; חכמת אדם. וכ"כ החו"א פג, ב בדעת ב"י). ונקטו הפוסקים האחרונים להחמיר כהנוב"י (וכן פסק בערוך השלחן שחלילה להקל בדבר, וע' גם דובב מישרים ח"ב לא ובאבני נזר יו"ד רכד. ובחו"א (פג, ב) סיים ב'צריך עיון למעשה'), ואולם מצרפים לסניף את הדעה החולקת (ע"ע אגרות משה יו"ד ח"א פג פט וח"ב; שבט הלוי ח"ה קו, ת. וע' פרטים נוספים בשערי שבט הלוי קפה, קצד; טהרת הבית עמ' נה ואילך; מראה כהן עמ' י').

ד. נפתח הקבר ולא יצא ממנו כלום; לדעת החוות-דעת (קצד, א) נראה שאפשר שלא יצא דם, וא"כ אם בדקה ומצאה עצמה טהורה – טהורה (וכן החזיק בשיטתו בהגהות אמרי ברוך). ואולם יש אחרונים שנראה מדבריהם שאם היתה פתיחת הקבר חוששים לדם אעפ"י שלא יצא ממנה כלום, וכגון שישבה על המשכר ועדיין יכולה להלך ועברו שעות רבות שלא ילדה – יש אומרים שאסורה לבעלה משום פתיחת הקבר מועטת (עפ"י סדרי טהרה ועוד). ולדינא יש להחמיר בדבר (עפ"י אגרות משה יו"ד ח"ב עו. וע' גם דובב מישרים ח"ב לא; שיעורי שבט הלוי קפה; טהרת הבית ח"ב עמ' נ ואילך; פתחי מגדים – בבאורים שבסוף הספר).

נפתח ויצא דם טהור – ע' שו"ת רעק"א קנה, האם חוששים ליציאת דם טמא.

ב. רבי זירא פשט ספקו של רבי ירמיה שהרואה דם בשפופרת אינה טמאה משום נדה (בבשרה). ורצו לתלות הדבר במחלוקת תנאים, ודחו.

ומבואר בגמרא שאף לפי דעות התנאים המטמאים במפלת חתיכה כשנמצא דם בתוכה, בשפופרת יש לטהר שאין דרכה של אשה לראות דם בשפופרת.

א. מסתימת הראשונים והפוסקים נראה שאפילו יצא הדם החוצה – טהורה. ואולם המאירי כתב שלא אמרו אלא כשהדם בתוך השפופרת והיא נתונה בבית החיצון, אבל יצא החוצה – טמאה, הואיל ויצא מכל מקום.

ב. נראה שהרואה דם בשפופרת טהורה אף מדרבנן, ולא גזרו בזה טומאה מדין 'כתם' (עפ"י שו"ת עונג יום טוב פד).

ג. יש סוברים שלמסקנת ההלכה הטעם לטהר בשפופרת משום שאינה דרך ראייה, כמו בחתיכה, הלכך אין לטהר אלא אם השפופרת עצמה גרמה להוצאת הדם, אבל אם יוצא דם מעצמו דרך השפופרת – טמאה (עפ"י שו"ע הגר"ז קפג בקו"א; אבני נזר רכה, מו), ויש חולקים.

ד. דם שיצא ע"י תחיבת קיסם וכד' לרחם – יש אוסרים שאין לנו מקור לומר שגם זה בכלל 'אין דרכה לראות בכך', כיון שכל אשה תוציא דם ע"י תחיבת קיסם, ואינו דומה למפלת חתיכה וכד' שהיא מאורע שאינו רגיל אלא אצל נשים מסוימות (עפ"י עונג יום טוב פד). ויש סוברים שגם זה בכלל 'שלא כדרך ראייה' כיון שהקיסם גרם ליציאת הדם ולא יצא מעצמו (ע"ע גדולי טהרה תשובה לב; קו"א להגר"ז סוס"י קפג; ברית אברהם יו"ד לט).

דף כב

מב. א. הרואה קרי בקיסם, האם נטמא?

ב. טומאת קרי, משום ראייה היא או משום מגע? מאי נפקא מינה?

ג. הרואה קרי בתוך ימי ספירת שבעה לזיבתו, מה דינו?

א. רבה שאל לרב הונא: הרואה קרי בקיסם, האם טמא אם לאו (ממנו – עד שיצא מבשרו ולא בקיסם). ואמר לו: אף כשיצא מעצמו אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה, הלכך אינו טמא (פרש"י, כיון שהכניס קיסם הרי נפחת שיעור חתימת פי האמה. והתוס' פרשו שאמנם יכול לראות הרבה בקיסם אך משום שאינו נוגע בפי האמה מבחוץ לכך טהור).

מבואר בגמרא שאם נוקטים שבעל קרי מטמא בראיה ולא במגע, יתכן ואף בקיסם טמא (לפרש"י, משום שאין צריך שיעור חתימת פי האמה. ולפתוס' משום שא"צ מגע).

להלכה אנו נוקטים שהרואה קרי מטמא בכל שהוא (רמב"ם הל' אבות הטומאה ה,א). ולפי"ז לפרש"י הרואה קרי בקיסם – טמא, שהרי אין צריך שיעור ומוכה שטמא משום ראייה. אבל לפרוש התוס' (ולחכס"מ משמע שכן היא גם דעת הרמב"ם) טהור כדברי רב הונא, שצריך שיגע בחתימת פי האמה אך ע"י קיסם שלא נגע טהור (עפ"י לקוטי הלכות).

ב. הוכיחו מדברי רב הונא שבעל קרי מטמא משום שנוגע בקרי. ואעפ"כ זב שראה קרי סותר ספירתו [ואינו דומה לזב הנוגע בקרי או בשאר טומאות שאינו סותר] – משום צחצוחי זיבה המעורבת בשכבת זרע.

א. לפרש"י והראב"ד (אבה"ט ה,א) משמע שאם מטמא משום מגע – אינו טמא אלא בשיעור חתימת פי האמה, כמו שמצינו בשאר טומאות מגע להצריך שיעור. ואם משום ראייה – אין צריך שיעור, כנדה.

והתוס' חולקים וסוברים שיתכן וצריך שיעור אף אם משום ראייה – שהוקש לזב נלדברי הר"ן מב: מחלוקת הסוגיות בדבר זה, ויתכן שא"צ שיעור ואעפ"כ מטמא משום מגע, אבל צריך שיגע מבחוץ בקרי, ונפקא מינה שאם ראה ע"י קיסם אין כאן נגיעה וטהור.

ולפי מה שאנו נוקטים להלכה שהרואה קרי מטמא בכל שהוא, הרי לפרש"י מוכח שבעל קרי מטמא משום ראייה ודלא כרב הונא, ואילו לפרוש התוס' נשארים דבר רב הונא להלכה שטמא משום מגע, וכנ"ל.

ב. מבואר בכמה משניות שהקרי הוא אב-הטומאה אבל בעל קרי אינו אלא כראשון. ושמא אפילו אם נקוט שטמא משום 'רואה', אינו אב הטומאה, מדרשה כלשהי (עפ"י תוס'. יש להעיר שבפירוש הר"ש ריש כלים משמע שאין הדבר פשוט לו, ויתכן שאם טמא משום 'רואה' הוי אב הטומאה).

ג. הרואה קרי בימי ספירתו לזובו – סותר יום אחד (זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע – מה זיבה סותרת אף שכבת זרע סותרת, אבל אינה סותרת שבעה ימים כזיבה אלא יום אחד – לטמאה בה – כימי טומאה שנאמר בה. ואעפ"י שמעורבת בה צחצוחי זיבה, גורת הכתוב היא שזיבה המעורבת בשכ"ו אינה סותרת אלא יום אחד).

מג. דם יבש, האם מטמא משום נדה?

דם נדה שיצא כשהוא לח ונתיבש – מטמא [אפילו כשיישרה לא יחזור לכמות שהיה. ע' להלן נד]. ואפילו יצא יבש מלכתחילה, הוכיח רבי אלעזר שטמא שהרי המפלת כמין עפר, אם נמוח – טמאה [אבל כשלא נימוח בריה בפני עצמה היא ולא דם].

דפים כב – כג

מד. האם דורשים בגזרה שוה כאשר שני הכתובים או אחד מהם נצרכים לגופם ואינם מופנים?